

Sorun Tarama Ölçeği (SA-45)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sorun Tarama Ölçeği (SA-45)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30514>

Özet

Sorun Tarama Ölçeği (SA-45), bireylerin yaşadığı geneli bir yelpazedeki psikolojik belirtilerin şiddetini ve sıklığını hızlıca değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır, kendini bildirim tipi bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, kökeni 90 maddelik Symptom Checklist-90-Revised (SCL-90-R) ölçeğine dayanan, 45 maddelik kısaltılmış bir versiyondur. SA-45, dokuz temel psikopatoloji boyutunu (Somatizasyon, Obsesif-Kompulsif, Kişilerarası Duyarlılık, Depresyon, Anksiyete, Hostilite, Fobik Anksiyete, Paranoyak Düşünce Tarzı ve Psikotizm) ölçerek genel bir sıkıntı profili sunar. Türkiye uyarlama çalışması, Avcu (2006) tarafından gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin Türk popülasyonunda dilsel geçerliliğini, geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini inceleyerek klinik ve araştırma amaçlı kullanıma uygunluğunu sağlamayı hedeflemiştir. Bu ölçek, özellikle yoğun klinik ortamlarda etkili bir psikolojik tarama aracı olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sorun Tarama Ölçeği, SA-45, psikolojik sıkıntı, semptom taraması, psikometri, uyarlama, SCL-90-R, psikopatoloji.

Yazarlar

Ölçeğin orijinal konsepti SCL-90-R'ye dayanmaktadır. Türkiye uyarlama çalışmasını gerçekleştiren yazar: Avcu, G.

Amaç

Sorun Tarama Ölçeği (SA-45)'nin birincil amacı, bireylerin son bir hafta içinde deneyimledikleri psikolojik semptomların şiddetini ve genel sıkıntı düzeyini hızlı ve standart bir şekilde ölçmektir. Ölçek, bireyin ruh sağlığına durumuna ilişkin kapsamlı bir ilk değerlendirme sağlamak üzere tasarlanmıştır. Elde edilen skorlar, klinik karar verme süreçlerinde, tedaviye başlama endikasyonlarının belirlenmesinde ve psikoterapi sürecindeki ilerlemenin izlenmesinde önemli bilgiler sunar.

Türkiye koşullarına uyarlama çalışması, ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu kanıtlamak üzere yapılmıştır. Bu adaptasyon, ölçeğin uluslararası alanda kabul görmüş yapıya sahip, Türk örnekleminde de aynı klinik boyutları güvenilir bir şekilde ölçebildiğini göstermeyi amaçlamıştır. Bu sayede, SA-45, Türkiye'deki ruh sağlığı araştırmaları ve uygulamaları için geçerli ve güvenilir bir araç haline gelmiştir.

Yapı

SA-45, psikolojik sıklıkta dokuz temel boyutunu temsil eden maddelerden oluşur. Bu boyutlar, klinik psikolojide yaygın olarak tanınan ve SCL-90-R'den miras alınan temel psikolojik yapılardır. Her bir madde, ilgili semptomun şiddetini derecelendirmeye olanak tanır.

Ölçeğin yapısal modeli, dokuz alt boyuta ek olarak, bireyin yaşadığı genel psikolojik sıklıkta yoğunluğunu ifade eden iki genel skor üretir: Genel Semptom şiddeti indeksi (GSI) ve Pozitif Semptom Toplamı (PST). Bu çok boyutlu yapı, sadece genel bir sıklıkta puanı vermek yerine, bireyin hangi spesifik psikopatoloji alanlarında daha fazla zorluk yaşadığını belirlemeyi mümkün kılar.

Geçerlik

Avcu (2006) tarafından yürütülen uyarılma çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliği, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, orijinal dokuz faktörlü yapının Türk popülasyonunda ne ölçüde korunduğunu ve maddelerin beklenen alt boyutlara tutarlı bir şekilde yüklendiğini araştırmıştır. Faktör analizleri, ölçeğin teorik yapısının Türk örnekleminde de tutarlı olduğunu göstermiştir.

Ayrıca, SA-45'in bilinen psikopatoloji ölçüm araçlarıyla olan ilişkisi (ölçüt bağıntısı geçerlik) incelenmiştir. Yüksek korelasyonlar, SA-45'in benzer yapılar ölçen diğer ölçeklerle uyumlu sonuçlar verdiğini ve dolayısıyla geçerli bir araç olduğunu teyit etmiştir. Geçerlik bulguları, ölçeğin klinik semptomları doğru bir şekilde tespit etme yeteneğini desteklemektedir.

Güvenirlilik

Sorun Tarama Ölçeği (SA-45)'nin güvenirlilik çalışmaları, iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık olmak üzere iki temel alanda yapılmıştır. İç tutarlılık, Cronbach Alfa katsayısıyla değerlendirilmiş ve hem genel ölçek hem de dokuz alt boyut için yüksek ve kabul edilebilir düzeyde katsayılar elde edilmiştir. Bu durum, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Ölçeğin kararlılığını devalendirmek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği yönteminin de kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu analiz, belirli bir zaman aralığıyla aynı bireylere tekrar uygulanan test sonuçlarının yüksek düzeyde korelasyon göstermesini sağlamıştır. Bu bulgular, SA-45'in zaman içinde istikrarlı ve tutarlı ölçümler yapabildiğini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

SA-45, psikolojik belirtileri dokuz farklı faktör altında gruplandırılan çok faktörlü bir yapıya sahiptir.

Türkiye uyarlama çalışması, bu dokuz faktörlü yapının Türk kültürüne özgü örnekleme de geçerli olup olmadığını test etmek için kapsamlı faktör analizi tekniklerini kullanmıştır. Orijinal SA-45'in dokuz faktörlü yapısı, SCL-90-R'deki klinik boyutları temsil etmektedir.

Avcu (2006) tezinde, Açıklayıcı ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçları, Türk popülasyonunda da ölçeğin klinik olarak anlamlı ve ayrıntılı dokuz boyutu barındıran şekilde ayrıntı göstermiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin kültürel adaptasyon sürecinin başarılı olduğunu ve yapısal bütünlüğünü koruduğunu teyit etmektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama (Orijinal ölçek: Symptom Assessment Questionnaire - SA-45)

Format: Kendini Bildirim Ölçeği. Toplam 45 madde içerir. Yanıtlar tipik olarak 5 dereceli bir Likert Ölçeği üzerinde verilir (örneğin, 0 = Hiç, 4 = Aşırı Derecede).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Klinik ve Genel Popülasyon.

Yaş Grubu: Ergenler ve Yetkinler (Genellikle 13 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmüş olup, üniversite öğrencileri ve genel popülasyonun bir kesimini içeren örneklem grupları kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Katılımcılardan, son yedi gün boyunca her bir belirtiyi ne kadar yaşadıkları belirtilmeleri istenir. Puanlama, dokuz alt boyut ve iki genel skor (GSI ve PST) üzerinden yapılır.

Anahtar Kelimeler

Psikopatoloji taraması, semptom şiddeti, yüksek lisans tezi, psikolojik değerlendirme, GSI, Marmara Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Mevcut Değil

Bağılı E-posta Adresleri: Mevcut Değil

Yazma Adresi: Avcu, G. (2006) çalışması, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

İstanbul, Türkiye'de sunulmuştur.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal versiyonu ticari haklara sahip olabilir. Ölçeğin kullanımı için orijinal yayıncıdan veya telif hakkı sahibinden izin alınması gerekebilir. Akademik veya araştırma amaçlı kullanımlarda, uyarılama çalışmasına (Avcu, 2006) uygun şekilde atıfta bulunulması zorunludur.

Test Yılı (Uyarılama): 2006

Kaynaklar

Avcu, G. (2006). *Symptom Assessment Questionnaire (SA-45®) sorun tarama ölçeğinin Türkiye koşullarına uygun dilsel geçerlilik, geçerlik, güvenirlik ve norm çalışması*. (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. Bu teze YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: sorun-tarama-olcegi-symptom-assessment-questionnaire-sa-45r-toad.pdf

Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sorun Tarama Ölçeği (SA-45)'nin maddeleri, kaynak içerikte doğrudan sızılmamıştır. Maddelere erişim için Avcu (2006) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezine veya ilgili orijinal ölçek kılavuzlarına başvurulması gerekmektedir.